

עלייה של 17% באשפוזים עקב תחלואת ריאות

ממחקרים המתבצעים במרכז למחקרים קליניים במרכז הרפואי סורוקה בבאר שבע, בשיתוף הפקולטה למדעי הבריאות באוניברסיטת בן-גוריון, עולה כי בימים אלה של סופות חול ואבק קשות נרשמה עלייה של 17% באשפוזים עקב החמרה במחלת הריאות הכרונית. עוד עולה מהמחקרים כי עלייה ברמות הסוכר בדם מיוחסת לחשיפה לזיהום אוויר, בעיקר בקרב חולי סוכרת שאינם מטופלים בתרופות. לדברי פרופ' ויקטור נובק, מנהל המרכז למחקרים קליניים בסורוקה, "המטרה העיקרית שבמחקרנו היא להרחיב את הבנת הקשר שבין חשיפה לזיהום אוויר והשפעתו על הבריאות". לדבריו, מחקרים רבים מצאו קשר בין חשיפה לזיהום אוויר לבין תחלואות שונות, בעיקר כאשר מדובר בחלקיקים נשימים המרחפים באוויר. במרכז נערכים כמה מחקרים לבדיקת ההשפעה האפשרית של חשיפה לזיהום אוויר על תחלואה נשימתית ולבבית וכן על תחלואות נוספות. מחקר נוסף, המבוסס על אוכלוסיית הנגב, בדק את ההשפעה של חשיפה לזיהום אוויר על תחלואה במחלות לב וכלי דם ועל גורמי הסיכון למחלות אלו, סוכרת, שומנים גבוהים בדם, ועוד. מחקר זה מצא כי חשיפה לזיהום אוויר מיוחסת לעלייה ברמות הסוכר בדם, כאשר עלייה זו היתה משמעותית יותר בקרב חולי סוכרת שאינם מטופלים בתרופות. מחקר נוסף מצא כי ילדים אסתמטיים צורכים פי שניים יותר תרופות ביום של זיהום אוויר גבוה מאשר ביום רגיל.

ד"ר יצחק קטרה, מהמחלקה לגיאוגרפיה ולפיתוח סביבתי באוניברסיטת בן-גוריון, מצא כי מאז החלה סופת האבק בנגב, הזיהום הוא בערך פי 50 מאשר ביום נקי. "ההשפעות על הסביבה הפיזית והאנושית הן מגוונות, כולל קשרים בין חשיפה לזיהום אוויר ומקרי תחלואה".

גדי גולן

צילום: ארז שו

אוויר גלים. הגלים מגיעים לגבהים חדשים בראש הנקרה

צילום: חשיל דוס קום

קח מקל, קח סלבי סטיק. לא מוותר על התיעוד גם בסופה, חוף בת גלים

פרופ' ויקטור נובק

בימים כאלה, הכי טוב בבית

לזיהום האוויר היתה קשורה לעלייה ברמות הסוכר בדם. עלייה זו היתה משמעותית יותר בקרב חולי סוכרת אשר אינם מטופלים בתרופות. במחקר אחר שפירסמנו החודש מצאנו שעלייה בזיהום האוויר היתה קשורה לעלייה בפניות למיון עם תלונות על כאבי ראש. להבדיל מזיהום אוויר מהתעשייה שבו אפשר לשלוט ואפשר להגביל, את סופות האבק אי אפשר לעצור או למנוע. אנשים בקבוצות הסיכון שהזכרנו צריכים לשמור על עצמם ולהשתדל להימנע מלצאת מהבית. אפשר גם לאטום את הבית על ידי הנחת סמרטוט רטוב מתחת לדלת או לפתחים. בייחוד מומלץ להימנע מפעילות פיזית בחוץ ומפעיית לוח ספורטיבית. אנחנו בישראל הראשונים להיפגע משינויי האקלים. מכיוון שהשטח המדברי הולך וגדל הפגיעה הזו צפויה להגיע לארצות נוספות. ברמה הגלובלית צריך לטפל בבעיית התחממות כדור הארץ וגדילת שטחי המדבר, כדי שלא נראה בעתיד יותר ויותר סופות חול כאלו.

זהו האוויר המשמעותי והחשוב יותר בישראל הוא לא מעשה ידי אדם כמו זיהום מתעשייה או ממכוניות, אלא מסופות אבק. סופות האבק מכילות חלקיקים זעירים שמסווגים לגדלים שונים. ישראל נמצאת באזור שנקרא "תגורת אבק". אלו אזורים במזרח התיכון שבהם יש ריכוז גבוה של אבק שמגיע מהסהרה. מדבר סהרה גדל בכל שנה בעשרות קילומטרים בגלל שינויי אקלים, כך שיש יותר ויותר אבק בכל שנה. אנחנו חשודים פים לכך במיוחד בעונות המעבר. הערך התקין של חלקיקים באוויר לפי ארגון הבריאות העולמי הוא 50 מיק"ג למטר מעוקב והרמות היום היו 3,000, כלומר פי 60 מהנורמה. גם הסתגרות בבית לא מונעת לחלוטין חשיפה במחקרים שלנו מצאנו שבתוך הבית הריכוז הוא מחצית מריכוז מחוץ לבית.

זיהום האוויר משפיע במיוחד על אנשים עם מחלות ריאות, ובהם ילדים עם אסתמה. אבל לא רק. גם השכיחות של התקפי לב ושבץ מוחי עולה בזמן סופות אבק. המנגנון לכך לא ברור לחלוטין, אבל אנחנו חשודים שיש קשר.